

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р **Иванка Стоянова Маноилова**

Университет за национално и световно стопанство

Катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“

Относно: дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление /икономика на транспорта/“

Автор на дисертационния труд : Слав Йорданов Монов

Тема на дисертационния труд „Повишаване ефективността на инвестициите в предприятията на градски автобусни превози /на примера на град София/“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №3178 от 13.12.2019 г. на Зам.ректор по НИД на УНСС

Информация за докторанта

Докторантът е в самостоятелна форма на обучение срещу индивидуално заплащане в катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“ при УНСС по научна специалност „Икономика и управление /икономика на транспорта/“ съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1354 от 02.06.2017 г. със срок на обучение от 23.05.2017 г. до 23.05.2020 г.

Обща характеристика на представения дисертационен труд

Основната изследователска теза, формулирана от автора в дисертационния труд е , че ефективността на инвестициите може да се повиши чрез преход към устойчив градски автобусен транспорт в София, съгласно европейските стандарти, реализиран чрез прилагане на модела за реформа на сектора, предложен от ЕБВР и адаптирането му за нуждите на предприятието „Столичен автотранспорт“ ЕАД.

Структурирането е в увод , три глави и заключение, с основен текст 219 страници, 104 фигури и 13 таблици. Използвани са 116 литературни източници, включващи преобладаващо присъствие на публикации на английски език и на 3 интернет сайта.

В увода са определени обекта и предмета на изследването. За постигането на основната цел са конкретизирани и задачите за реализирането ѝ.

В първа глава авторът разглежда теоретични аспекти за спецификата на инвестиционните стратегии при предприятията за градски автобусни превози. Отделено е значително място на инвестициите в транспорта.

Разгледана е в теоретичен план динамиката на инвестиционния процес, инвестиционни стратегии и правни регулации за инвестиционната дейност. В схематичен вид са представени основни методи за финансиране на инвестиционни проекти в градския пътнически транспорт. Показани са и някои динамични методи за оценка на ефективността от инвестиционния проект в транспорта.

Във **втора глава** авторът се позовава на Европейската рамка и основните регламенти, с влияние върху градската мобилност. Споделени са целите на специфичната политическата рамка на ЕС в транспорта на градско ниво до 2030 г. Посочени са Европейските източници за финансова подкрепа за насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност. В отразените практики за финансиране на общественя транспорт и автобусните превози в европейски градове, сходни на град София са описани финансовите инструменти с акцент на предимства и недостатъци. Извършен е анализ на изпълнените инвестиционни проекти в периода 2009-2019 г., насочени към модернизиране на градската автобусна система, пътната инфраструктура и изграждане на интегрирана транспортна система в Столицата. Отражена е и удовлетвореността на пътниците от услугите на градския транспорт.

В **трета глава** фокусът е върху предложения модел от ЕБВР за реформа в сектора и възможностите за адаптирането му за нуждите на устойчив градски автобусен транспорт в Столицата. В тази връзка ключово място заема трансформирането на градските автобусни превози в устойчиви транспортни системи. Разработени са и сценарии на политиките - „Популяризиране и регулиране“, „Планиране и изграждане“, „Начисляване и предоставяне“ за осигуряване на ефективност на инвестициите в ГАТ. Дефиниран е и план за реформа в автобусния сектор за постигане на ефективност на инвестициите, съгласно модела на ЕБВР.

В **заключението** авторът конкретизира, че най-голям инвестиционен потенциал за автобусните превози в град София се осигурява чрез преход към устойчив транспорт в съответствие с рамката за реформа на сектора, разработена чрез използване адаптирания модел на ЕБВР.

Оценка на получените научно-приложни резултати и приноси в дисертационния труд

Авторът на дисертационния труд в процеса на решаване на задачите при изследването, които са в контекста на основната цел е извършил задълбочен преглед на дефиниране на понятията свързани с инвестиции, инвестиционна политика и инвестиционен процес в транспорта.

Извършен е анализ на развитието на автобусния превоз в град София съобразно европейската рамка на политиката за устойчив градски транспорт, основан на европейска и национална статистика.

От изложената проблематика в дисертационния труд считаме, че по-значими резултати с приносен характер са както следва:

1. Определени са насоките и мерките за адаптация на модела на ЕБВР за устойчив градски транспорт към възможностите на град София. Изследвано е трансформирането на градските автобусни превози в устойчиви транспортни системи. Разработени са сценарии на политиките за осигуряване на ефективност на инвестициите в ГАТ.
2. Извършен е анализ на инвестирането в подвижен състав и база на предприятието за автобусни превози „Столичен автотранспорт” ЕАД, с постигнат резултат оптимизиране и обновяване над 90 % на автобусния парк.

Авторефератът отразява резултатите от работата на докторанта в областта на обсъжданата проблематика.

Представени са 4 публикации по проблематиката на дисертационния труд, една от които е одобрена за печат през 2020 г. а други две са с идентично заглавие /2-ра част/.

По представения дисертационен труд могат да се направят следните **бележки и препоръки**:

1. Липсва анализ за дейността на ГАТ за да се преценят резултатите за силни и слаби страни при анализ на приходите и разходите на ГАТ /стр.20,табл.2/.
2. Няма яснота относно използваните източници за определяне на динамичните методи за оценка на ефективността от инвестиционния проект в транспорта. В тази връзка не са посочени и кои от тях е целесъобразно да се използват в предприятията на градски автобусни превози /т.4.3, стр.84/.
3. В споделените практики на финансиране на обществения транспорт и автобусните превози в европейски градове, сходни на град София на фиг.73 не е ясно как се вписва гр.София по отношение на източниците за финансиране на оперативните разходи на ГАТ .
4. Няма изразена позиция относно вписването на удовлетвореност на пътниците от услугите на градския автобусен транспорт. Изследваната удовлетвореност е от обществения градски транспорт /автобуси, метро, трамваи/ - стр.129-130.
5. Не е ясно по какви критерии се класифицират основните политически мерки според въздействието на резултатите от политиката/табл.10/ и според въздействието върху вида транспорт /табл.11/.

6. Липсват разчетни данни за обосноваване на различните нива на основните и допълнителни мерки ,съпътстващи трите сценария на политики- „Популяризиране и регулиране”, „Планиране и изграждане” и „Начисляване и предоставяне” /табл.13/.

В заключение , независимо от направените бележки и препоръки, изразявам **положително становище** относно представения за защита дисертационен труд на докторант Слав Йорданов Монов.

Предлагам на Уважаемото научно жури **да присъди** образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.8.Икономика,научна специалност „Икономика и управление /икономика на транспорта/” на Слав Йорданов Монов.

София,06.02.2020 г.

Член на журито:

/доц. д-р Иванка Маноилова/

